



**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Товариство з обмеженою
відповідальністю
«Електросистеми України»**

вул. Дяченка, буд. 20,
м. Київ, 02088

Кабінет Міністрів України

**Комітет Верховної Ради України
з питань економічного розвитку**

У зв'язку з листом Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 року № 7868/0/2-22, дорученням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України від 06 травня 2022 року № 10473/2/1-22 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку від 03 травня 2022 року № 04-16/14-2022/72783 у Міністерстві юстиції України розглянуто звернення товариства з обмеженою відповідальністю «Електросистеми України» від 19 квітня 2022 року № 02/04-22 щодо державної реєстрації виходу зі складу учасників товариства громадянина Російської Федерації та/або надання можливості здійснювати платежі в межах країни Міністерство юстиції України в межах компетенції повідомляє.

Щодо можливості державної реєстрації виходу із складу засновників товариства з обмеженою відповідальністю громадянина Російської Федерації.

Правовідносини щодо виходу учасника з товариства врегульовані статтею 24 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», згідно з якою учасник товариства, частка якого у статутному капіталі товариства становить менше 50 відсотків, може вийти з товариства у будь-який час без згоди інших учасників.

При цьому, учасник вважається таким, що вийшов з товариства, з дня державної реєстрації його виходу.

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, їхньої символіки, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, регулює Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про реєстрацію).

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 36635/5013-4-22/8.4.3 від 16.05.2022

Підписувач Горовець Євгеній Миколайович

Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000005E050062F93100

Дійсний з 28.09.2021 22:29:15 по 28.09.2022 22:29:15



Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону про реєстрацію визначено, що *державна реєстрація* – це офіційне визнання шляхом засвідчення державою факту створення або припинення юридичної особи, *зміни відомостей*, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр), про юридичну особу, а також проведення інших реєстраційних дій, передбачених цим Законом.

Перелік документів, що подаються для проведення державної реєстрації змін до відомостей про розмір статутного капіталу, розміри часток у статутному капіталі чи склад учасників товариства з обмеженою відповідальністю, що містяться в Єдиному державному реєстрі, визначений частиною п'ятою статті 17 Закону про реєстрацію.

Так, для проведення відповідної реєстраційної дії до суб'єкта державної реєстрації подаються: заява про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, документ про сплату адміністративного збору та один із документів, визначених пунктом 3 частини п'ятої зазначеної статті Закону про реєстрацію, *серед яких, зокрема, і заява про вихід з товариства з обмеженою відповідальністю*.

Справжність підписів на заяві про вихід засвідчується нотаріально. Якщо відповідно до закону або статуту товариства вимагається згода інших учасників на вихід з товариства, подається також така згода, справжність підписів на якій засвідчується нотаріально.

Разом з тим, розглядаючи питання проведення відповідних реєстраційних дій, варто звернути увагу на положення нормативно-правових актів, які було прийнято останнім часом у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану.

Перш за все слід враховувати положення постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 року № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» (далі – Постанова № 209), згідно з якою впроваджено певні обмеження щодо здійснення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – державна реєстрація).

Згідно з підпунктом 1 пункту 1 Постанови № 209 державна реєстрація, крім державної реєстрації, що відповідно до законодавства здійснюється в автоматичному режимі, проводиться виключно:

державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців, посадовими особами Міністерства юстиції, його територіальних органів, включеними до затвердженого Міністерством юстиції переліку державних реєстраторів та посадових осіб, якими в умовах воєнного стану проводиться державна реєстрація (далі – Перелік). Перелік може передбачати обмеження (умови) проведення включеними до нього державними реєстраторами, посадовими особами реєстраційних дій;

нотаріусами, включеними до затвердженого Міністерством юстиції переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна (далі – перелік нотаріусів).

Наказом Міністерства юстиції України від 29 березня 2022 року № 1272/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29 квітня 2022 року № 1706/5) затверджено відповідний Перелік та встановлено обмеження (умови) проведення реєстраційних дій. Відповідно до вказаного наказу державними реєстраторами проводиться державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи (крім громадських формувань), крім випадків, коли такі зміни передбачають зміну розміру статутного капіталу, зміну складу засновників (учасників) та/або розмірів їх часток.

Тобто, проведення такої реєстраційної дії, як зміна складу засновників (учасників) юридичної особи, державними реєстраторами наразі неможливе.

Щодо можливості проведення нотаріусом вказаної реєстраційної дії зазначаємо, що державна реєстрація на підставі документів, щодо яких законодавством вимагається нотаріальне посвідчення або нотаріальне засвідчення справжності підпису, проводиться нотаріусом лише у разі посвідчення цих документів (засвідчення справжності підпису на них) таким нотаріусом, крім визначених законодавством випадків передачі йому відповідних заяв/документів для державної реєстрації територіальним органом Міністерства юстиції (підпункт 8 пункту 1 Постанови № 209).

Також, необхідно звернути увагу на постанову Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» (далі – Постанова № 164), якою встановлено особливості вчинення нотаріальних дій в умовах воєнного стану.

Відповідно до підпункту 2 пункту 1 вищезазначеної постанови *у разі звернення за вчиненням нотаріальної дії громадянина Російської Федерації, крім того, що проживає на території України на законних підставах*, юридичної особи, утвореної та зареєстрованої відповідно до законодавства Російської Федерації, або юридичної особи, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), що має частку у статутному капіталі 10 і більше відсотків, якої є громадянин Російської Федерації, крім того, що проживає на території України на законних підставах, або юридична особа, утворена та зареєстрована відповідно до законодавства Російської Федерації, *нотаріус відмовляє у вчиненні нотаріальної дії*. Це обмеження діє до прийняття та набрання чинності законом щодо врегулювання відносин за участю осіб, пов'язаних з державою-агресором.

З огляду на зазначене, якщо ТОВ «Електросистеми України» має у складі своїх засновників громадянина Російської Федерації, який проживає на території України на законних підставах, нотаріус може вчинити таку нотаріальну дію, як засвідчення справжності підпису на заяві про вихід з товариства з урахуванням чинного законодавства та зважаючи на особливості, встановлені Постановою № 164, та відповідно провести державну реєстрацію змін до відомостей про склад учасників товариства.

Якщо засновник є громадянином Російської Федерації не проживає на території України на законних підставах, нотаріус відмовляє у вчиненні нотаріальних дій за участю такої особи. Таке обмеження діє до прийняття та набрання чинності законом щодо врегулювання відносин за участю осіб, пов'язаних з державою-агресором.

Щодо надання можливості здійснювати платежі в межах країни

Згідно з пунктами 4 та 20 статті 7 Закону України «Про Національний банк України» (далі – Закон) Національний банк відповідно до покладених на нього функцій встановлює для банків правила проведення банківських операцій, а також визначає особливості функціонування банківської системи України, діяльності небанківських фінансових установ та інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, здійснення нагляду, в тому числі валютного, за такими особами у разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи Національного банку.

При цьому не допускається втручання органів державної влади та інших державних органів чи їх посадових та службових осіб, будь-яких юридичних чи фізичних осіб у виконання функцій і повноважень Національного банку, Ради Національного банку, Правління Національного банку чи службовців Національного банку інакше, як в межах, визначених Конституцією України та цим Законом (частина перша статті 53 Закону).

Відповідно до статті 7 Закону, з метою забезпечення надійності та стабільності функціонування банківської системи, Правлінням Національного банку України було прийнято постанову від 24 лютого 2022 року № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» (далі – Постанова НБУ № 18), якою запроваджено ряд обмежень/заборон, зокрема щодо виконання зобов'язань та здійснення розрахунків, а також встановлено виключення із них.

Так, відповідно до абзацу першого пункту 15 Постанови НБУ № 18 обслуговуючі банки зупиняють здійснення видаткових операцій за рахунками резидентів Російської Федерації/Республіки Білорусь, за рахунками юридичних осіб (крім банків), кінцевими бенефіціарними власниками яких є резиденти Російської Федерації/Республіки Білорусь, за винятком здійснення на території України операцій, зазначених у підпунктах 1–11 пункту 15 Постанови НБУ № 18.

Поряд з цим зауважуємо, що *Національний банк приймає рішення щодо здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками юридичних осіб, зазначених в абзаці першому пункту 15 Постанови НБУ № 18, на підставі відповідних звернень (клопотань) державних органів України, які надаються у зв'язку зі здійсненням такими юридичними особами важливих функцій та/або надання важливих послуг* (абзац перший пункту 15² Постанови НБУ № 18)

Тобто, вказана постанова передбачає право Національного банку України приймати рішення щодо здійснення видаткових операцій обслуговуючими банками за рахунками юридичних осіб, кінцевими бенефіціарними власниками

яких є резиденти Російської Федерації/Республіки Білорусь, на підставі відповідних звернень (клопотань) державних органів України, які надаються у зв'язку зі здійсненням такими юридичними особами важливих функцій та/або надання важливих послуг.

Отже, враховуючи вищенаведене, з метою найшвидшого розв'язання питання щодо забезпечення здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками товариства у зв'язку із здійсненням ним важливих функцій та надання важливих послуг, пропонуємо розглянути можливість щодо направлення керівництвом ТОВ «Електросистеми України» звернення до відповідних державних органів України з обґрунтуваннями щодо здійснення товариством важливих функцій та/або надання важливих послуг.

Важливі юридичні застереження!

1. Листи Міністерства юстиції України не є нормативно-правовими актами, не встановлюють правових норм та мають лише інформаційний характер. Їх реальне значення не перевищує авторитету аргументів та суджень, покладених в основу відповідної правової позиції.

2. Роз'яснення законодавства, яке міститься у цьому листі, не є юридичною консультацією щодо конкретної ситуації, не враховує особливостей відповідних фактичних обставин та ґрунтується на презумпції достовірності наданої заявником інформації.

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ